

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndc/45/2023
Identifikačné číslo spisu:	6722202700
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6722202700.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky U. I., narodenej XX. K. XXXX, U., zastúpenej advokátom doc. PhDr. Mgr. Petrom Rosputinským, PhD., Banská Bystrica, Kukučínova 18, proti povinnému platiť výživné X. K. I., narodenému XX. I. XXXX, U., K. K. H. XXXX/XX, zastúpenému advokátom Mgr. Romanom Šulhánkom, Martin, Ambra Pietra 10645/17, o určenie výživného pre rodiča, vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 13CoP/16/2023, o nesúhlase s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 13CoP/16/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Žiline.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline predložil dňa 14. augusta 2023 vec vedenú na tomto súde pod sp. zn. 13CoP/16/2023 podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“) Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o príslušnosti z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu veci Krajským súdom v Banskej Bystrici, ktorý vyslovil svoju nepríslušnosť konať a rozhodovať vo veci.

1.1. Na odôvodnenie nesúhlasu s postúpením veci Krajský súd v Žiline uviedol, že obaja účastníci konania podali odvolanie pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorý v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z. s účinnosťou od 01. júna 2023 okrem iného zmenil úpravu zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a Civilného mimosporového poriadku. Vzhľadom na dátum podania odvolaní (04. mája 2023 a 09. mája 2023) je podľa Krajského súdu v Žiline v zmysle § 471c CSP na konanie a rozhodnutie o odvolaní príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorého príslušnosť sa riadi právnou úpravou účinnou do 31. mája 2023.

1.2. Ďalej poukázal na cieľ a účel reformy súdnej mapy, podľa ktorého sa tzv. „staré“ veci presunú na nové sudy vecne a miestne príslušné len za splnenia jediného predpokladu, a to ak dochádza k prechodu výkonu súdnictva zo zrušených súdov na novozriadené. Pri odvolacích súdoch takýto prechod výkonu súdnictva nie je, pretože ostali zachované všetky odvolacie sudy. V danom prípade nedošlo k zmene úpravy funkčnej príslušnosti odvolacích súdov, ktoré stále aj po 01. júni 2023 rozhodujú o odvolaniach

proti rozhodnutiam okresných súdov. V ust. § 34 CSP došlo v prvom odseku k určeniu miestnej príslušnosti funkčne príslušných odvolacích krajských súdov a v odseku 2 k úprave kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov. Vzhľadom na uvedený účel reformy súdnej mapy nevyplyva aplikácia princípu okamžitej aplikability vo vzťahu k rozhodovacej činnosti odvolacích súdov, t. j. možnosť rozhodnutia v starých veciach (o odvolaniach podaných do 31. mája 2023) podľa novej úpravy kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov. Jediným predpokladom na „presun“ starých vecí na nové súdy je prechod výkonu súdnictva zo zaniknutých na nástupnícke súdy, čo pri odvolacích krajských súdoch splnené nie je. Uvedený účel vo vzťahu k takémuto zmyslu a cieľu súdnej reformy vyjadrilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky aj vo svojom usmernení doručenom krajským súdom. Zdôraznil tiež, že príslušnosť, ktorá je v § 3 ods. 5 CMP osobitne riešená pre konkrétne odvolacie súdy, je vo svojej podstate len osobitným druhom miestnej príslušnosti, kedy sa určuje, v ktorých druhoch vecí je konkrétny súd konkrétného stupňa oprávnený na rozhodnutie a konanie o takejto veci.

1.3. Krajský súd v Žiline dodal, že bez výslovného znenia textu právnej normy a v rozpore s účelom zákona č. 150/2022 Z. z. (meniacim CSP a CMP v súvislosti s reformou súdnej mapy) takýmto postupom môže dôjsť k porušeniu ústavného princípu zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keďže bez osobitného zákonného zmocnenia a v rozpore s účelom zákona je vec predložená inému súdu, ktorý v čase podania odvolania nebol súdom príslušným, t. j. ani sudca tohto súdu nebol zákonným sudcom. Navyše, ak v čase začatia odvolacieho konania, t. j. podania odvolania, príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní bol Krajský súd v Banskej Bystrici, takto určená príslušnosť trvá aj po dátume 31. mája 2023 a takto určenú príslušnosť nie je možné zmeniť ani podľa princípu okamžitej aplikability. Predloženie vecí v odvolacích konaniach začatých v súlade s právnou úpravou účinnou do 31. mája 2023 inému odvolaciemu súdu, ako príslušnému na rozhodnutie o odvolaní podľa úpravy CSP účinnej do 31. mája 2023 bez toho, aby takéto výslovné zákonné zmocnenie obsahovalo prechodné a záverečné ustanovenie CSP, je v rozpore aj so zásadou perpetuatio fori (§ 36 ods. 2 CSP).

2. Najvyšší súd, ktorý je ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Žiline a Krajskému súdu v Banskej Bystrici podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením veci a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci nie je dôvodný.

3. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 3 ods. 5 písm. a) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Trenčíne je príslušný Krajský súd v Žiline.

6. Podľa § 396b CMP konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 36 ods. 2 CSP príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že v prejednávanej veci rozhodol Okresný súd Zvolen rozsudkom zo dňa 16.

marca 2023 č. k. 13Pc/11/2022-755. Voči tomuto rozsudku podali odvolanie obaja účastníci konania a vec bola dňa 29. júna 2023 predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci nerozhodol a dňa 02. augusta 2023 postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline ako súdu vecne (funkčne) príslušnému na rozhodnutie o odvolaní (č. l. 868 spisu).

10. Ustanovenie § 396b CMP predstavuje procesné ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení [m. m. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022].

11. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

12. Ustanovenie § 396b CMP je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy CMP v znení účinnom od 01. júna 2023 a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

13. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, zatiaľ čo s účinnosťou od 01. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3 ods. 5 písm. a) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Žiline a súčasne § 396b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Žiline.

15. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uvedený názor je v súlade i s názorom vysloveným v náleze ústavného súdu z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023 (ods. 75. až 77.), ktorý konštatoval, že počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa došlo k zmene § 3 ods. 5 písm. a) CMP a poukázal i na § 396b CMP. Keďže ústavný súd vrátil vec na nové rozhodnutie o odvolaní, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, dospel k záveru, že na rozhodovanie o odvolaní v návratových konaniach je už funkčne príslušný Krajský súd v Žiline.

16. Zároveň najvyšší súd považuje za potrebné poukázať aj na zachovanie plynulosti a rýchlosti konania a v neposlednom rade na zachovanie jedného zo základných cieľov súdnej reformy, ktorým je špecializácia súdov a sudcov.

17. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k

porušení základnej procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, spočívajúcej v trvaní príslušnosti.

18. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením mu veci Krajským súdom v Banskej Bystrici nie je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.